

PÖYTÄKIRJA

Ilmastopaneelin 2. kokous

Aika: 16.6.2014, klo 12:00–16:00

Paikka: Gardenia (Koetilantie 1), Kokoustila Timali

Paikalla:

Paneelin jäsenet: prof. Markku Ollikainen (pj), Helsingin yliopisto, yliopistonlehtori Hannele Cantell, Helsingin yliopisto, apulaisprof. Sirkku Juhola, Aalto yliopisto ja Helsingin yliopisto, prof. Marja Järvelä, Jyväskylän yliopisto, prof. Markku Kanninen, Helsingin yliopisto, prof. Kati Kulovesi, Itä-Suomen yliopisto, tutkijatohtori Heikki Liimatainen, Tampereen teknillinen yliopisto, prof. Pirjo Peltonen-Sainio, MTT, prof. Jyri Seppälä, Suomen ympäristökeskus, prof. Timo Vesala, Helsingin yliopisto.

Sihteeristö: ylitarkastaja Pirkko Heikinheimo, ympäristöministeriö, ylitarkastaja Bettina Lemström, työ- ja elinkeinoministeriö, tohtorikoulutettava Sanna Lötjönen, Helsingin yliopisto, viestintäasiantuntija Riikka Lamminmäki, ympäristöministeriö.

Vierailijat: metsäneuvos Heikki Granholm, maa- ja metsätalousministeriö, ylitarkastaja Paula Perälä, ympäristöministeriö, ylitarkastaja Tatu Torniainen, maa- ja metsätalousministeriö.

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 12:11.

2. Esityslistan hyväksyminen

Esityslista hyväksyttiin työjärjestykseksi.

3. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin pienin muutoksin (väärä vuosiluku).

4. Paneelin tapahtumia touko-kesäkuussa

- a. Meet the Panel 28.5.

Paikalle tuli noin 15 kansanedustajaa ja noin 10 avustajaa. Lähes kaikki puolueet olivat edustettuina. Tapahtumaan oltiin tyytyväisiä ja sen muoto toimi. Jälkityönä kaikille eduskuntaryhmille ja valiokunnille lähetettiin erikseen sähköpostitse kirje. Tilaisuuden formaatin koettiin toimineen hyvin. Paneeli voisi järjestää samantapaista myöhemminkin.

- b. IPCC:n ilmastojohtaja Rajendra Pachaurin tapaaminen to 12.6.

Paikalla olivat Järvelä, Juhola ja Kanninen. Keskusteluun oli noin puoli tuntia aikaa ja siinä oli mahdollisuus kertoa paneelista ja monitieteisyydestä. Kansainvälinen yhteistyö kannattaisi muistaa ja miettiä mahdollisuuksia solmia kontakteja, missä paneelin ensimmäinen kausi ei ollut aktiivinen.

c. Energia- ja ilmastotiekartan sidosryhmäseminaari

Paikalla oli Seppälä paneelin edustajana. Seppälä kommentoi seminaarissa teemaa ”Kestävä kulutus ja tuotanto sekä alueellinen ilmastotyö”.

d. Ilmastolaki eduskuntaan

Ilmastolaki menee syyskaudella eduskunnan käsittelyyn. Päätös on tarkoitus saada aikaan tämän hallituskauden aikana. Tiedotustilaisuudessa oli perusteelliset kalvot ilmastolaista, nämä löytyvät verkosta. Ilmastopaneelin tehtäviä pyritään määrittelemään lain avulla. Kokonaistavoite ja laajempi sisältö käsittelee päästökaupan ulkopuolisia sektoreita. Paneelia tullaan varmasti kutsumaan valiokuntiin asian tiimoilta ja tätä on tarkoitus valmistella.

e. Muut

Ei muita tapahtumia.

5. Bonnin ilmastokokouksen tulokset

Paula Perälä (YM) ja Tatu Torniainen (MMM) kertoivat Bonnin ilmastokokouksen tuloksista. Aiheesta keskusteltiin.

6. Paneelin työohjelma

Ollikainen esitteli paneelin toisen kauden toimintasuunnitelmaa: aikataulut, toiminnan painopisteet ja hanke-esitykset. Toimintasuunnitelmaa on mietittävä suhteessa asettamiskirjeen tehtäviin. Tehtävät käytiin läpi ja nämä tulisi pitää kirkeana mielessä. Viestinnän on oltava riittävän vahvaa ja jo tehtyä työtä hyödynnetään. Työsuunnitelman yksityiskohtia käytiin läpi puheenjohtajan johdolla ja siitä keskusteltiin.

7. Työohjelman hanke-ehdotuksia

a. Nielut ja metsät

- i. Esittelijöinä Kanninen, Seppälä ja Vesala
- ii. Keskustelussa mukana Tatu Torniainen ja Heikki Granholm, MMM

Käytiin alustavaa keskustelua hankkeesta ja ideasta. Metsien nieluista on monenlaisia mielipiteitä siitä, mitä tapahtuu ja mitä pitäisi tapahtua. Tavoitteena olisi testata väittämiä mm. puunkäytön vaikutuksesta hiilinieluun. Toteutus: taustatiedon kerääminen metsien hiilitaseesta sadan vuoden ajalta. Lisäksi tehtäisiin skenaariotarkasteluja, joissa hyödynnetään jo tehtyä tutkimusta. Se, voidaanko metsiä hyödyntää järkevästi ottamalla samalla huomioon ilmastonäkökohdat, olisi tärkeä hankkeen tuloksena saatava viesti. Hanke-ehdotuksesta keskusteltiin. Ajatuksena on, että tämä olisi yksi paneelin kolmesta pähankkeesta.

8. Muita hanke-esityksiä

a. Sopeutuminen ilmastonmuutokseen (Juhola)

Liittyy vuonna 2005 tehdyn kansallisen strategian uudistamiseen. Strategian visio: yhteiskunnalla on kyky hallita ilmastonmuutokseen liittyvät riskit ja sopeutua ilmastossa tapahtuviin muutoksiin. Lähtökohtana vastuu on ensisijaisesti ilmastoriskiä aiheuttavalla toimijalla. Hankkeen lähtökohtia on vastuutuksien tarkastelu: lainsäädäntö- ja policy-näkökulma. Hanke-ehdotuksesta keskusteltiin.

b. Ilmastonmuutoksen hillinnän toimenpiteet liikenteessä (Liimatainen)

Liikenne on suurin ei-päästökauppasektorin päästäjä ja sille on valkoisessa kirjassa asetettu 60 % päästövähennystavoite. Hankkeessa tehtäisiin laaja ja kokonaisvaltainen tarkastelu, jossa koko päästöjä tuottava ketju otetaan huomioon: liikkumistarve, liikkumistottumukset ja tekniikka. Tarkoituksena on kartoittaa jokaiseen indikaattoriin liittyvät toimenpiteet ilmastonmuutoksen hillinnän suhteen ja ottaa mukaan taloudelliset vaikutukset. Toimenpiteiden pohjalta muodostetaan skenaario siitä, miten päästövähennystavoitteeseen tavoitteeseen päästään ja mitkä olisivat skenaarion taloudelliset vaikutukset. Hankkeesta keskusteltiin.

c. Ilmastokasvatus ja opetussuunnitelmat (Cantell)

Mitä on tulevaisuuden sivistys sisällöllisesti, mitä ihminen tarvitsee? Jos ilmastokysymystä pidetään tärkeänä, sitä täytyy aktiivisesti ajaa. Ilmastopuhetta ei ymmärretä, joten pitää miettiä, mikä osa ilmastotiedosta on niin tärkeää, että jokaisen pitää se tietää. Perusopetuksen uudet opetussuunnitelmat tulevat voimaan 2016, näihin pystyisi todennäköisesti vielä vaikuttamaan. Perusopetuksen arvopohjassa on ”kestävän elämäntavan välttämättömyys”, tämä ei kuitenkaan näy kaikissa aineissa. Lukion tuntijakoluonnos on tulossa piakkoin. Tässä voitaisiin ottaa kantaa. Hankkeessa voitaisiin myös selvittää ilmastokasvatuksen tavoitteiden ja sisältöjen kokonaisuus (mitä tällä hetkellä on) sekä mahdollisesti kartoittaa oppimateriaaleja. Hankkeesta keskusteltiin.

d. Kansallisen energia- ja ilmastostrategian toimeenpanon seuranta ja tavoitteiden riittävyyden arviointi (Järvelä)

Tämä on mainittu jo ilmastopaneelin tehtävissä. Hanke olisi kevyt ja kokoluokkaa pieni.

e. EU:n ja Suomen 2030 tavoitteet ja niiden toteuttaminen (Ollikainen)

Tässä yhteydessä voitaisiin tarkastella hieman enemmän cleantechia. Tämän lisäksi ei tehdä erillistä tutkimusta.

9. Työohjelman käynnistäminen, aikataulut ym.

Elokuun kokouksessa tulee olla tarkat kirjalliset hankesuunnitelmat. Hankkeen vetäjä on aina panelisti ja lisäksi mukana on panelisti, jonka osaamisalueeseen tema ei kuulu. Suunnitelman mukaan tällä kaudella tehdään kolme isoa hanketta, yksi keskisuuri ja useampia pienempiä hankkeita.

10. VNK:n päätöksentekoa tukeva tutkimus

Haku menee kiinni 10.8. Ei haeta rahaa tutkimukseen, vaan yhteenvetoihin ja policy briefingeihin. Näiden pitää liittyä 2030-teemaan. Elo-syyskuussa tulee toinen haku.

11. Viestintäasiat

Paneelin viestinnän tarjouspyyntö lähetettiin 28.5. Määräaikaan mennessä saatiin 14 tarjousta. Tarjoukset olivat eritasoisia ja niistä 4-5 kappaletta oli varteenotettavia. Päätettiin, että Heikinheimo ja Lamminmäki käyvät ehdotukset läpi ja pisteyttävät ne, minkä jälkeen puheenjohtajiston ja sihteeristön kokous tekee päätöksen viestintäyrityksestä.

12. Muut mahdolliset asiat

Keskustelua.

13. Kokouksen päätös

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 16:13.